

3. Разработчик бренда Ukraine NOW получил международную премию. Delo.ua. 2018. URL: <https://delo.ua/lifestyle/pazrabotchik-brenda-ukraine-now-poluchil-mezhdun-347382/>
4. Nations Brands 2015. The annual report of the world's most valuable national brands. Brand Finance. URL: <https://brandirectory.com/rankings/nation-brands/2015/>
5. Nations Brands 2019. The annual report of the world's most valuable national brands. Brand Finance. URL: <https://brandirectory.com/rankings/nation-brands>
6. Ukraine NOW Новий брендинг України. Banda.agency. URL: <https://banda.agency/ukrainenow/>

Соловійова Вікторія

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЮНЕСКО

***Анотація.** У тезах висвітлено основні функції діяльності та механізм функціонування ЮНЕСКО. Особливу увагу приділено одній із головних форм діяльності – розробці та здійсненню програм, а також висвітлено організаційну структуру організації.*

***Ключові слова:** Організація Об'єднаних Націй (ООН), ЮНЕСКО, документаційні центри, регіональні бюро, комісії.*

***Abstract.** The main features of the activity and mechanism of UNESCO functioning are investigated in the theses. Particular attention is paid to one of the main forms of activity – program development and implementation, as well as the organizational structure of the organization.*

***Keywords:** United Nations (UN), UNESCO, documentation centers, regional offices, commissions.*

Глобалізація світових господарських зв'язків породжує суттєві протиріччя та суперечності, розв'язання яких можливе лише завдяки пошуку компромісу, узгодженню інтересів країн у формі міжнародних угод та домовленостей. Мир має будуватися на основі діалогу і взаєморозуміння, а також на інтелектуальній і моральній солідарності людства. У цьому контексті особливу роль відіграє Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), роль якої в сучасному світі істотно зростає, оскільки саме у сферах міжнародного співробітництва, що зачіпає інтелектуальний і духовний світ людини, лежать довгострокові, стратегічні відповіді на численні виклики XXI ст.

У різні періоди окреслена тематика досліджувалася науковцями, такими як Л. С. Ринейська [4], І. Г. Бабець [3], Ю. А. Кочубей [2], А. І. Мокій [3], Т. П. Яхно [3] та ін.

Мета статті полягає в обґрунтуванні функціонування механізму ЮНЕСКО.

Особливе місце серед всіх міжнародних організацій посідає Організація Об'єднаних Націй (ООН) – це глобальна, універсальна, багатofункціональна, міждержавна організація. Переважна більшість програм, комісій, спеціалізованих закладів, фондів ООН спрямована на

регулювання різних сфер діяльності [4]. ЮНЕСКО (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) – спеціалізована установа Організації Об'єднаних Націй, яку засновано 16 листопада 1945 р. на Установчій конференції в Лондоні. До неї входять 195 держав-членів, серед них і Україна [1, 310].

Діяльність ЮНЕСКО спрямована на утвердження миру і безпеки шляхом розширення співробітництва народів у сфері освіти, науки і культури в інтересах забезпечення загальної поваги справедливості, законності і прав людини, а також основних свобод, проголошених в Статуті ООН [5].

Основні функції ЮНЕСКО:

- розробка й здійснення соціальних програм;
- організація світових Конференцій з проблем освіти, науки й культури;
- охорона пам'ятників історії й культури; публікації з питань освіти й культури.

Розробка та здійснення програм – одна з головних форм діяльності ЮНЕСКО. Серед найважливіших програм варто назвати:

- програма ліквідації неписьменності;
- програма технічної допомоги;
- програма «Наука, технологія й суспільство»;
- програма «Людина й біосфера» (Man and Biosphere) – МАВ);
- загальна програма інформації;
- міжнародна програма розвитку комунікацій;
- програма «Початкова освіта для всіх»;
- програма перекладів ЮНЕСКО (переклад найславетніших творів світової літератури) тощо.

ЮНЕСКО має свою організаційну структуру. До керівних органів ЮНЕСКО належать: Генеральна конференція; Виконавча рада; Національні комісії; Регіональні бюро; Секретаріат [3, 106].

Найвищий орган ЮНЕСКО – Генеральна конференція, яка складається з представників усіх країн-членів, що мають по одному голосу. Конференція визначає цілі й програму діяльності ЮНЕСКО, скликає міжурядові конференції з питань освіти, природничих і гуманітарних наук, поширення загальних знань, обирає генерального директора.

До виконавчої ради входять більше 50 членів, які обираються за принципом географічної справедливості. Членами Ради повинні бути особи, компетентні в галузі мистецтва, літератури, науки, освіти й поширення знань, авторитетні кожен у своїй галузі. Виконавча рада готує порядок денний Генеральної конференції, розробляє бюджет, реалізує рішення, прийняті Конференцією.

Національні комісії координують роботу ЮНЕСКО з відповідними урядовими органами країн-членів. Вони консультують уряди, інформують громадськість про програми ЮНЕСКО.

Регіональні бюро (їх близько 50) підтримують зв'язок ЮНЕСКО з регіонами, на які розгалужені держави-члени.

Секретаріат здійснює адміністративну роботу. Він складається з департаментів: виховання, природничі науки, соціальні й гуманітарні науки, культура, комунікація, інформація й інформатика. Секретаріат очолюється Генеральним директором.

ЮНЕСКО підпорядковані міжнародні комісії з питань освіти, науки й культури. Серед них:

– Міжнародна комісія з історії наукового й культурного розвитку людства;

– Міжнародна океанографічна комісія;

– Комісія з культури й розвитку;

– Міжнародна комісія з питань освіти в XXI сторіччі. В м. Гамбурзі функціонує Інститут ЮНЕСКО з питань виховання [3, 107].

Окрім центрального апарату, ЮНЕСКО має дуже розвинуту мережу організаційних утворень, які безпосередньо підпорядковуються їй, як наприклад регіональні відділення, або співпрацюють на договірних чи інших засадах як система асоційованих з нею установ. Існують регіональні бюро ЮНЕСКО з питань освіти для Африки, арабських держав, Азії та Тихого океану, Латинської Америки та Карибського басейну, а також Регіональні центри з питань вищої освіти в Бухаресті та Каракасі. Всесвітня система асоційованих шкіл ЮНЕСКО, утворена в 1953 р. для інформаційного обміну між навчальними закладами, сьогодні охоплює понад 2 тис. шкіл у 90 країнах.

У безпосередньому контакті із Секретаріатом ЮНЕСКО працюють Міжнародний інститут планування освіти (МІПО), який у Парижі готує спеціалістів-планувальників та адміністраторів у галузі освіти для багатьох країн світу, а також Міжнародне бюро освіти (МБО) в Женеві. МБО координує діяльність Міжнародної мережі інформації в галузі освіти (ІНЕСД), розповсюдженої у всіх головних регіонах світу [2, 31].

Окрім цього, існують Регіональні бюро з питань науки та технології, Регіональне бюро з питань культури для Латинської Америки в Гавані й Регіональне бюро з питань розвитку друкарства в країнах Азії та Тихого океану в Карачі. Діють також 20 регіональних і субрегіональних радників.

Майже всі структурні відділи ЮНЕСКО мають свої інформаційні документаційні центри.

Отже, ЮНЕСКО є своєрідним інтелектуальним форумом, спеціальний мандат якого базується на постулаті, що мир і стабільність суспільства повинні ґрунтуватися на моральній та інтелектуальній солідарності людства. Структурну основу організації становлять три органи: Генеральна конференція, Виконавча рада, Регіональні бюро, Секретаріат, який очолює генеральний директор, якого обирає Генеральна конференція.

Особливості функціонування ЮНЕСКО полягають у тому, що через залучення досвіду, інститутів та інструментів міжнародної співпраці на національному рівні створюється необхідна організаційна, нормативна, інституціональна, матеріальна, інформаційна база для охорони та збереження культурної спадщини у всіх її проявах та формах.

Джерела та література

1. Глущенко К. В. Становлення міжнародно-правового співробітництва держав у сфері вищої освіти в рамках ЮНЕСКО. Часопис Київського університету права. 2018. № 3. С. 310–313.
2. Кочубей Ю. ЮНЕСКО – це ООН у галузі освіти, науки і культури. Зовнішні справи. 2014. № 5, С. 30–32.
3. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 280 с.
4. Ринейська Л. С. Роль міжнародних організацій у формуванні міжнародних стратегій економічного розвитку. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> (дата звернення: 04.03.2020).
5. Статут Організації Об'єднаних Націй. Міжнародний документ від 24 жовтня 1945 р. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.04.2020).

Парчевська Вікторія

ПРОСТОРОВЕ МИСТЕЦТВО В КУЛЬТУРНІЙ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ

***Анотація.** Автором проаналізовано значення просторового мистецтва для культурної дипломатії України. Охарактеризовано основні функції, які він виконує, що впливають на відбиття суспільних процесів. Окреслено вплив просторового мистецтва на формування національного культурного продукту. Виявлено переваги залучення просторового мистецтва до формування іміджу України у світі, зокрема у сфері розвитку креативних індустрій.*

***Ключові слова:** просторове мистецтво, культурна дипломатія, Україна, національний культурний продукт, креативні індустрії.*

***Abstract.** The author analyzes the importance of spatial art for the cultural diplomacy of Ukraine. The main functions performed by him, which influence the reflection of social processes, are characterized. The influence of spatial art on the formation of a national cultural product is outlined. The advantages of involving spatial art in forming the image of Ukraine in the world, particularly in the field of creative industries development, are revealed.*

***Keywords:** spatial arts, cultural diplomacy, Ukraine, national cultural product, creative industries.*

Просторове мистецтво є однією з форм суспільної свідомості, що відбиває дійсність у конкретно-чуттєвих образах. Завдяки здатності відтворювати сприйняття людиною навколишніх процесів воно є важливим напрямом культурної дипломатії держави. Просторове мистецтво є частиною візуального, існує в просторі й не змінюється в часі. Ці характеристики утверджують його потенційну ефективність у культурній дипломатії.

У контексті теорій міжнародних відносин постає бачення культурної дипломатії як складного багатогранного явища, зокрема це питання розглянуте в роботах М. Камінгса, Дж. Ная, Дж. Розенау. Серед фахової літератури наявні дослідження, присвячені вивченню впливу інструментів